

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

**ТИМЧАСОВЕ ПОЛОЖЕННЯ
«ПРО ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ
ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В НТУ «ХПІ»**

Затверджено Вченою радою НТУ «ХПІ»
«26» вересня 2025 р. Протокол № 10
Введено в дію наказом ректора від
« 29 » вересня 2025 р. № 363 ОД

**Харків
2025**

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення про дистанційне навчання та використання технологій дистанційного навчання в НТУ «ХПІ» (далі — Положення) визначає засади організації освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання в НТУ «ХПІ» (далі – Університет).

1.2. Положення розроблено відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», інших актів законодавства у сфері захисту персональних даних, електронних документів та електронних довірчих послуг, а також нормативних документів НТУ «ХПІ», зокрема «Положення про організацію освітнього процесу», «Порядку організації поточного, семестрового контролю та атестації із застосуванням дистанційних технологій навчання», «Положення про навчально-методичний комплекс дисципліни», «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності», «Положення про визнання результатів неформальної та інформальної освіти» та інших нормативних документів НТУ «ХПІ».

1.3. Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності, що відбувається переважно за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому цифровому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. Дистанційне навчання може застосовуватися в межах освітніх програм як окрема дистанційна форма здобуття вищої освіти або як додатковий (змішаний) процес на денній/заочній формах.

1.4. Метою дистанційного навчання є надання якісних освітніх послуг із застосуванням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій відповідно до стандартів вищої освіти, з дотриманням принципів академічної доброчесності, безпечності та доступності освітнього середовища.

1.5. Це Положення є обов'язковим для усіх суб'єктів дистанційного навчання, а саме науково-педагогічних працівників, здобувачів освіти та інших осіб, задіяних в освітньому процесі з використанням технологій дистанційного навчання.

1.6. Визначення термінів (уточнення для НТУ «ХП»):

- технології дистанційного навчання - комплекс освітніх технологій, включаючи психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні, що надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання;
- дистанційна форма навчання — інституційна форма організації освітнього процесу, що забезпечує її реалізацію та передбачає можливість отримання випускниками документів державного зразка про відповідний рівень вищої освіти;
- інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання — технології створення, накопичення, зберігання та доступу до електронних ресурсів навчальних дисциплін, а також організації і супроводу навчального процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів зв'язку;
- психолого-педагогічні технології дистанційного навчання — система засобів і прийомів організації взаємодії, що забезпечує виконання завдань навчання, виховання та розвитку особистості в умовах дистанційного навчання;
- офіційні сервіси дистанційного навчання — єдине цифрове середовище Університету на базі Microsoft 365, яке забезпечує проведення онлайн-занять і комунікацію в реальному часі, розміщення та спільну підготовку навчальних матеріалів, організацію та фіксацію поточного й підсумкового контролю, а також збереження службових записів і офіційної кореспонденції (зокрема інструменти для відеозустрічей, видачі й перевірки завдань, тестування, спільної роботи з файлами та електронної пошти). Застосування інших сервісів визначається внутрішніми рішеннями Університету;

- синхронний режим — взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у цифровому середовищі Університету у форматі онлайн-занять/зустрічей із можливістю демонстрації екрана, спільних дошок, опитувань тощо;
- асинхронний режим — взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання із затримкою у часі без одночасної присутності; реалізується через Assignments (видача завдань/дедлайни/рубрики), Microsoft Forms/Quizzes (тести), пости/коментарі в каналах Teams, обмін файлами в OneDrive/SharePoint, електронну пошту в Outlook; передбачає відкладене надання зворотного зв'язку;
- суб'єкти дистанційного навчання — особи, які навчаються, та особи, які забезпечують навчальний процес за дистанційною формою навчання;
- дистанційний курс — це цілісна система навчально-методичних матеріалів, засобів контролю, комунікації та підтримки навчального процесу, що реалізується за допомогою дистанційних технологій у межах певної освітньої програми;
- процедури ідентифікації — сукупність заходів підтвердження особи здобувача під час оцінювання (відповідно до «Порядку організації поточного, семестрового контролю та атестації... із застосуванням дистанційних технологій навчання»).
-

2. ФОРМИ ТА ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

2.1. Дистанційне навчання в НТУ «ХПІ» реалізується як:

- окрема дистанційна форма здобуття вищої освіти для всіх рівнів вищої освіти (регламентується цим Положенням);
- інструмент підтримки денної та заочної форм за допомогою дистанційних технологій навчання (здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ХПІ» та інших нормативних актів Університету);

- дистанційна або змішана форма під час форс-мажорних обставин (воєнний стан, надзвичайна ситуація, техногенні або природні катастрофи тощо) для забезпечення безперервності освітнього процесу (запроваджується наказом ректора та діє до завершення особливого періоду).

2.2. У разі настання форс-мажорних обставин порядок поточного, семестрового контролю та атестації в такому разі визначається відповідними внутрішніми документами Університету (зокрема тимчасовими). Інформація про зміни графіків/форм взаємодії доводиться здобувачам через офіційні канали.

2.3. Рішення про запровадження дистанційної форми навчання для конкретної освітньої програми ухвалюється Вченою радою НТУ «ХПІ» за поданням гаранта освітньої програми та у порядку, визначеному внутрішніми актами.

3. РОЛІ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УЧАСНИКІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

3.1. Ректорат визначає політику дистанційного навчання і забезпечує необхідні ресурси, контролює виконання цього Положення.

3.2. Вчена рада НТУ «ХПІ» приймає рішення про запровадження дистанційної форми для освітніх програм та інші принципові зміни, що впливають на організацію освітнього процесу в дистанційному форматі.

3.3. Навчальний відділ формує та супроводжує графік і розклад, забезпечує їх відображення у цифровому середовищі, організовує атестації й екзаменаційні сесії у дистанційному форматі, здійснює контроль організації освітнього процесу.

3.4. Методичний відділ встановлює вимоги до дистанційного курсу, проводить експертизу силабусів і навчально-методичних комплексів тощо.

3.5. Дирекції навчально-наукових інститутів здійснюють організацію освітнього процесу та контроль над його виконанням.

3.6. Інформаційно-обчислювальний центр забезпечує безперервність і безпеку офіційних сервісів на базі Microsoft 365, виконує технічне створення та адміністрування команд у Teams (за поданнями дирекцій чи навчального відділу), організовує резервне копіювання, відновлення та технічну підтримку користувачів, оприлюднює інструкції з користування сервісами.

3.7. Гаранти освітньої програми діють відповідно до «Положення про гаранта освітньої програми НТУ «ХПІ» та забезпечують відповідність застосованих підходів результатам навчання й освітній політиці Університету.

3.8. Кафедри та викладачі забезпечують актуальність дистанційних курсів, організовують синхронні та асинхронні активності, своєчасно надають зворотний зв'язок, здійснюють оцінювання тощо.

3.9. Відділ забезпечення якості освітньої діяльності взаємодіє з гарантами освітніх програм щодо забезпечення якості навчального процесу в межах своєї компетенції.

3.10. Здобувачі освіти дотримуються правил комунікації та академічної доброчесності, користуються лише власними обліковими записами, виконують завдання у визначені строки та зберігають конфіденційність даних інших учасників.

4. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

4.1. Дистанційне навчання, як окрема форма здобуття вищої освіти, здійснюється у формах: аудиторні та позааудиторні заняття, самостійна робота, контрольні заходи тощо.

4.2. Аудиторні заняття — це організована форма освітнього процесу, що відбувається у синхронному режимі з одночасною участю викладача та здобувачів освіти у цифровому середовищі Університету та спрямована на реалізацію їх безпосередньої взаємодії, забезпечення засвоєння теоретичного матеріалу та формування практичних навичок у здобувачів. Кількість годин аудиторних занять визначається обсягом освітнього компоненту в кредитах ECTS, у відповідності до навчального плану та силабусу:

- до 4 (включно) кредитів ECTS — 1 академічна година на тиждень;
- 5 і більше кредитів ECTS — 2 академічні години консультацій на тиждень.

4.3 Позааудиторні заняття — це організована діяльність здобувачів освіти у асинхронному режимі, що передбачає виконання поточних індивідуальних та групових завдань під керівництвом викладача.

4.4. Самостійна робота — це форма індивідуальної навчальної діяльності здобувача освіти, спрямована на засвоєння матеріалу, опрацювання джерел інформації, виконання курсових проєктів та інших завдань, передбачених навчальним планом, проходження практичної підготовки, підготовку до занять, поточного та семестрового контролю, атестації та інших видів освітньої діяльності.

4.5 Контрольні заходи — це передбачені навчальним планом процедури оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, що можуть проводитися в синхронному або асинхронному режимах.

4.6 Основні види аудиторних навчальних занять у дистанційному форматі — лекція, консультація, семінар, практичне заняття, лабораторне заняття (імітаційне/віртуальне) заняття тощо.

4.6.1. Лекція — навчальне заняття, на якому здобувачі отримують аудіовізуальну інформацію лекційного матеріалу засобами телекомунікаційного зв'язку.

4.6.2. Консультація — заняття, в межах якого здобувачі дистанційно отримують відповіді викладача на конкретні запитання та пояснення теоретичних положень або аспектів їх практичного застосування.

4.6.3. Семінар — навчальне заняття у форматі обговорення теми/проблемного питання, до якого здобувачі готують виступи на підставі виконаних завдань.

4.6.4. Практичне заняття — навчальне заняття, під час якого опрацьовуються окремі теоретичні положення освітнього компонента та формуються вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання завдань, визначених дистанційним курсом.

4.6.5. Лабораторне заняття (імітаційне/віртуальне) — навчальне заняття, яке передбачає виконання імітаційних експериментів або роботи у віртуальних лабораторіях із метою практичного підтвердження теоретичних положень.

4.6.6. Контрольні заходи з освітнього компонента включають поточний, проміжний та підсумковий контроль і здійснюються згідно з «Порядком організації поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій навчання». Результати навчання зараховуються відповідно до вимог силабусів та нормативної бази Університету.

4.7. Усі учасники освітнього процесу користуються корпоративними обліковими записами НТУ «ХПІ» відповідно до внутрішніх положень про корпоративну комунікацію. Заборонено передавати доступ третім особам.

4.8. Зміст кожного освітнього компонента формується відповідно до Положення про навчально-методичний комплекс дисципліни.

5. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

5.1. Дистанційні курси створюються, доповнюються та підтримуються науково-педагогічними працівниками НТУ «ХПІ»; за потреби можуть залучатися інші виконавці на договірних засадах із дотриманням внутрішніх регламентів і вимог до якості.

5.2. Дидактичне та методичне наповнення дистанційного курсу формується відповідно до «Положення про навчально-методичний комплекс дисципліни».

5.3. Відділ забезпечення якості освітньої діяльності університету у взаємодії з навчальним та методичним відділами, а також гарантами освітніх програм здійснює заходи щодо моніторингу та забезпечення якісного освітнього процесу.

5.4. Права інтелектуальної власності на матеріали дистанційних курсів регулюються законодавством та внутрішніми актами НТУ «ХПІ».

5.5. Дистанційні курси мають забезпечувати дотримання принципів академічної доброчесності, конфіденційності та безпеки персональних даних усіх учасників освітнього процесу.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Це Положення набирає чинності з дати виходу наказу ректора.

6.2. У разі змін у законодавстві та внутрішніх актах Університету норми цього Положення застосовуються в частині, що не суперечить оновленим документам; технічні правки можуть уноситись без окремого перегляду змісту.